

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної патологічної фізіології ім. В.В. Підвисоцького

Силабус навчальної дисципліни
«Патологічна фізіологія»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 180 годин, 6,0 кредити ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра загальної та клінічної патологічної фізіології ім. В.В. Підвисоцького, Одеса, вул. Ольгіївська, 4-Б, ОНМедУ 2-3 поверх.
Викладач(-і)	Вастьянов Руслан Сергійович, д.мед.н, професор, зав.каф загальної та клінічної патологічної фізіології ім. В.В. Підвисоцького Остапенко Ігор Олегович, доцент, к.мед.н
Контактна інформація	patfiz@onmedu.edu.ua, https://t.me/patfizonmedu , https://www.facebook.com/groups/1931771850426027 , Консультації та відпрацювання пропущених занять очно або під час дистанційного навчання на платформі Microsoft Teams: четверг 14.30-16.00, субота 09:00 -13.00. Посилання на онлайн консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – загальні закономірності функціонування організму хворої людини, котрі виникають на різних рівнях організації живого організму в цілому та визначають механізми виникнення, розвитку хвороби, її завершення та наслідків.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Формування здатності трактувати основні поняття загальної нозології, інтерпретувати причини, механізми розвитку та прояви типових патологічних процесів та найбільш поширених захворювань, аналізувати, робити висновки щодо причин і механізмів функціональних, метаболічних, структурних порушень органів та систем організму при захворюваннях.

Завдання:

1) розвинути фахові здібності до клінічного мислення; забезпечити можливість діагностики, лікування, здійснення профілактики виникнення і розвитку хвороб. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної патологічної фізіології ім. В.В. Підвисоцького

- Знати: 1. Основні поняття загальної нозології, типових патологічних процесів патофізіології органів і систем;
2. Загально-біологічне значення типових патологічних процесів, їх роль у патології;
3. Загальні закономірності, що лежать в основі патологічних процесів.

Вміти:

- аналізувати в патогенезі причинно-наслідкові порушення, патологічні і пристосувально-компенсаторні реакції, місцеве і загальне, специфічне і неспецифічне, знаходити провідну ланку патогенезу;
- застосувати необхідні методи для моделювання та аналізу типових патологічних процесів;
- розв'язувати розрахункові та ситуаційні задачі, аналізувати дані реальних клінічних ситуацій;
- характеризувати тип порушення периферичного кровообігу;
- диференціювати типи гарячки за ступенем підйому температури;
- аналізувати кількісні показники крові при анемії;
- аналізувати лейкограму при запаленні;
- характеризувати порушення зовнішнього дихання;
- аналізувати показники кислотно-лужної рівноваги при патології.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Буде викладений у формі лекцій, практичних, організації самостійної роботи здобувачів.

Основними формами навчання дисципліни є: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, самостійна робота здобувачів. Під час викладання дисципліни використовуються такі методи навчання: лекції, пояснення, бесіди, мультимедійні презентації, лабораторні роботи, розв'язування задач, усне опитування, тестування тощо.

Самостійна робота здобувачів полягає в опрацюванні матеріалу лекцій, а також в підготовці до виконання та захисту практичних робіт, підготовки до поточних та підсумкового контролю, виконанні тренувальних тестів, пошуку інформації з літературних джерел і мережі Internet та проведенні елементів наукової роботи.

Наукова робота здобувачів здійснюється у роботі гуртків, підготовці та виступах на наукових конференціях, написанні статей.

Зміст навчальної дисципліни

1. Предмет, методи та задачі патофізіології. Історія її розвитку.
2. Загальна етіологія та патогенез.
3. Типові реакції клітини на пошкодження: види, механізми розвитку. Апоптоз та некроз.
4. Гіпоксія: класифікація, етіологія, патогенез.
5. Типові порушення периферичного кровообігу та мікроциркуляції: класифікація, етіологія та патогенез.
6. Запалення: етіологія, патогенез. Медіатори. Місцеві ознаки.
7. Ексудація та проліферація. Загальні порушення мікроциркуляції у вогнищі

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної патологічної фізіології ім. В.В. Підвисоцького

запалення.

- 8.Порушення терморегуляції: гіпо- та гіпертермія. Лихоманка: етіологія, патогенез.
- 9.Патофізіологія імунної системи. Імунодефіцитні та імунодепресивні стани.
- 10.Патофізіологія імунної системи. Механізми імунної відповіді. 11.Алергія: класифікація, етіологія, патогенез.
- 12.Алергія: Алергічні реакції I – IV типів. Псевдоалергічні реакції. Аутоїмунні реакції.
- 13.Патофізіологія тканинного росту. Особливості пухлинного росту. 14.Патофізіологія тканинного росту. Етіологія та патогенез.
- 15.Порушення водно-сольового обміну: етіологія,патогенез. Дизгідрії, набряки.
- 16.Патофізіологія кислотно-лужного обміну: ацидоз, алкалоз.
- 17.Патофізіологія енергетичного та білкового обміну. Етіологія та патогенез. Голодування.
- 18.Патофізіологія вуглеводного обміну: етіологія та патогенез. 19.Патофізіологія жирового обміну: етіологія та патогенез. Атеросклероз.
- 20.Патофізіологія екстремальних станів. Етіологія і патогенез шоків і колаптоїдних станів.
- 21.Патофізіологія системи крові. Зміни загального об'єму.
- 22.Патофізіологія системи крові. Крововтрата. Еритроцитози.
- 23.Анемії: Етіологія та патогенез. Класифікація анемії. Постгеморагічні анемії, етіологія, патогенез.
24. Гемолітичні анемії, етіологія, патогенез
25. В12 - фолієводефіцитні, залізодефіцитні анемії, етіологія, патогенез
26. Лейкоцитози та лейкопенії: етіологія, патогенез. Картина крові. Лейкемоїдні реакції.
27. Лейкози: етіологія, класифікація, патогенез. Картина крові.
28. Патофізіологія системи гемостазу: геморагічний синдром, тромбоз та ДВЗ- синдром.
- 29.Патофізіологія системного кровообігу. Серцева недостатність: класифікація, механізми перенавантаження.
30. Ішемічна хвороба серця. Вінцева недостатність. Некрози міокарду.
- 31.Порушення кровообігу спричинене порушенням функцій судин. Загальна характеристика виникнення гіпертонічної хвороби. Атеросклероз: етіологія, патогенез.
32. Загальна характеристика виникнення аритмій: етіологія, класифікація, патогенез.
- 33.Патофізіологія зовнішнього дихання. Дихальна недостатність.
- 34.Порушення травлення у шлунково-кишковому тракті. Виразкова хвороба.
- 35.Патофізіологія кишківника. Панкреатит.
- 36.Патофізіологія печінки. Печінкова недостатність. 37.Патофізіологія печінки. Коми, Жовтяниці.
- 38.Патофізіологія нирок. Порушення основних функцій нирок. Недостатність нирок. Нефротичний синдром.
39. Загальна етіологія та патогенез ендокринних порушень. Патофізіологія гіпофіза та

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної патологічної фізіології ім. В.В. Підвисоцького

наднирників. Патофізіологія щитовидної та пара щитоподібних залоз.

40.Порушення ендокринної функції підшлункової залози. Цукровий діабет: етіологія, патогенез, типи.

41.Патофізіологія нервової системи. Загальні ознаки та патогенез порушень.

42. Біль. Етіологія та патогенез.

Перелік рекомендованої літератури

Основна:

1. Атаман О.В. Патофізіологія: Загальна патологія. – Вінниця : Нова книга, 2018. – Т.1. - 584 с.
2. Атаман О.В. Патофізіологія: Патофізіологія органів і систем. – Вінниця : Нова книга, 2019. – Т. 2. – 448 с.
3. Биць Ю.В., Бутенко Г.М., Гоженко А.І. Патофізіологія : підручник /за ред. М.Н. Зайка, Ю.В. Биця, М.В. Кришталя. – Київ : ВСВ «Медицина», 2015. – 752 с.
4. Зайко М.Н., Биць Ю.В., Кришталь М.В. та ін. Патофізіологія : підручник /за ред. М.Н. Зайка, Ю.В. Биця, М.В. Кришталя. – Київ : Медицина, 2017. - 736 с.

Додаткова:

1. Атаман О.В. Патологічна фізіологія у запитаннях та відповідях. – Вінниця : Нова книга - 2007. – 512 с.
2. Зайко М.Н., Биць Ю.В., Бутенко Г.М та ін. Патофізіологія : підручник /за ред. М.Н.Зайка, Ю.В.Биця. – К. : Медицина, 2008. – 704 с

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне опитування, тестування, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: усний іспит.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

-методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі

-максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2. Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма

складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
--------	---------------------

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 Кафедра загальної та клінічної патологічної фізіології ім. В.В. Підвисоцького

Відмінно «5»	Виставляється у випадку, коли здобувач знає програму в повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; виконує практичні завдання різного ступеню складності;
Добре «4»	Виставляється за умови, коли здобувач знає всю програму і добре розуміє її, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках;
Задовільно «3»	Ставиться здобувачеві на основі його знань всього об'єму програми з предмету та задовільному рівні розуміння його. Здобувач спроможний вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно
Незадовільно «2»	Виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам «задовільної» оцінки (не знає ні одного з вищезазначених питань, або знає менш ніж на 50% питань).

Форми і методи підсумкового контролю: іспит.

До підсумкового контролю у формі іспиту допускаються лише ті здобувачі, які виконали вимоги навчальної програми з дисципліни, не мають академічної заборгованості, їх середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить не менше 3,00.

Іспит, як форма підсумкового (семестрового) контролю, відбувається як окремий контрольний захід. Іспити складаються здобувачами: в період екзаменаційних сесій наприкінці семестру (осіннього та весняного) згідно з розкладом – при стрічковій системі навчання; за графіком навчального процесу після вивчення освітнього компонента відповідно до навчальному плану – при цикловому розкладі занять.

Методика проведення підсумкового (семестрового) контролю з освітньої компоненти у формі іспиту є уніфікованою та передбачає використання стандартизованих форм. Кількість питань, які виносяться на стандартизований іспит відповідає обсягу кредитів, відведених на вивчення навчальної дисципліни. Форма екзаменаційного білету є стандартизованою та складається зі структурних елементів (складників). Екзаменаційний білет може складатися тільки з теоретичних питань або з додаванням ситуаційної задачі. В кожному білеті може бути від 3 до 5 питань. Питання є короткими, простими, зрозумілими, чіткими та прозорими, складене таким чином, що повна відповідь на нього триває не більше 5 хвилин. Таймінг усного структурованого іспиту є стандартним – не більше 30 хвилин. До кожного питання складається чек - лист (еталон відповіді), який передбачає ключові моменти, обов'язкові для надання повної відповіді на

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної патологічної фізіології ім. В.В. Підвисоцького

поставлене запитання. До кожного еталону відповіді вказується літературне джерело зі сторінками. Під час проведення усного структурованого іспиту здобувач бачить питання, викладач – чек-лист з еталонними відповідями та визначає, які складові були названі або не названі здобувачем.

Загальна оцінка за усний структурований іспит складається як середньо арифметична всіх отриманих оцінок за відповіді на поставлені питання (в т.ч. ситуаційні задачі).

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перекладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнень:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної патологічної фізіології ім. В.В. Підвисоцького

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.